

De Gazette

van Oud Geweld en Jonge Dozen

juni 2022 - editie 1

Voorlopig Bewind op date

Heldere herinneringen

Noëlla neemt Nina stevig vast. Voor Noëlla is dit een reis in het onbekende want ze was nog nooit in het museum. En soms vergeet ze ook wel dingen. Tja, op haar leeftijd gebeurt dat al eens. Nina legde eerder heel goed uit hoe het museumbezoek zou verlopen. Maar Noëlla is dat al een beetje vergeten. Eenmaal ter plekke worden mistige herinneringen helder: antieke schilderijen, kantwerken, oude foto's van Ieper. Nina voelt dat haar bejaarde partner ontdoit. "Ik ben hier graag", fluistert Noëlla zachtjes in Nina's oor. "En ik ben hier graag bij jou."

IEPER ■ Sinds jaar en dag beschikt het Yper Museum over een enthousiaste jongerenwerking 'Het Voorlopig Bewind'. Dit zijn jongeren uit de Ieperse middelbare scholen die geregeld samenzitten met de educatieve museumploeg om op een ongedwongen manier het museumbeleid te helpen uitbouwen. De jeugdige vinger aan de museumpons!

Met het project 'Oud geweld & Jonge dozen' creëren we bruggen tussen generaties. We zochten en vonden een partner bij het woonzorgcentrum 'Huize Zonneliëd'. De opzet: de Voorlopig Bewinders leiden een rusthuisbewoner rond in het Yper Museum. Niet zomaar. Het moest een persoonlijk, individueel, op maat gemaakt geleid bezoek worden.

Deze rusthuisbewoners zijn voor onze jongeren een minder gekende doelgroep. Daarom kwam Isabelle Verfaillie, die werkt op de sociale dienst van de assistentiewoningen, langs om duiding te geven. Naast de werking van 'Huize Zonneliëd' werd ook stil gestaan bij de zorgbehoefte van de bewoners. Na dit gesprek nam het enthousiasme bij de jongeren alleen maar toe.

In een volgende stap werd het Yper Museum zowaar een datingbureau. We koppelden elke bewoner aan een Bewinder. Dit was geen natte vingerwerk. Zowel bewoners als Bewinders kregen een fiche toegestuurd waarop ze, door enkele vragen te beantwoorden, zichzelf voorstelden. Karaktertrekken en interesses werden naarstig ingevuld. Van zodra alle

fiches binnen waren, kon het koppelwerk beginnen: een zoektocht naar de ideale match. Zo werden 17 Bewinders aan 17 bewoners gelinkt. Klaar voor het echte werk.

Eens de partner gekend, lag het initiatief volledig in handen van de jongeren. Zij zochten contact met 'hun' bewoner en regelden een eerste date. In deze digitale tijden was het vormen van een telefoonnummer en het voeren van een gesprek al een eerste overwinning.

Om de date van gesprekstof te voorzien, trokken de Bewinders met afbeeldingen van collectiestukken uit het Yper Museum naar Huize Zonneliëd. Tijdens deze kennismakingsgesprekken, met de collectie als gespreksonderwerp, konden de

jongeren de interessegebieden van hun bewoner verder aftasten. Een perfecte basis om het geleide museumbezoek volledig op maat uit te werken.

Op 18 mei haalden onze Bewinders hun partner voor de dag op aan het woonzorgcentrum. Opvallend hoe beide partijen danig uitgekeken hadden naar dit moment. Het relaas van dit project 'Oud Geweld & Jonge Dozen' ontdek je in woord en beeld in deze krant.

*Veel leesplezier.
Wouter Sinaeve, educatief
medewerker Musea Ieper*

Editoriaal

Worden zelden erg serieus genomen: jonge scholieren en niet meer zo jonge rusthuisbewoners. Daar willen we met het Yper Museum graag verandering in brengen. Het museumteam heeft van bij de start gekozen om elke stem uit de maatschappij te horen. Jongeren, en dan nog 16 tot 18 jarigen betrekken bij je museumbeleid? Dat lukt niet, zei 'men' ons. Maar luisteren is soms niet onze sterkste kant. Gelukkig maar. Ons 'Voorlopig Bewind' - de jongerenwerking van het museum - is straks al aan zijn achtste schooljaar toe. Het is niet als grap bedoeld als we zeggen dat we zelfs hardhorig zijn als 'men' zegt dat rusthuisbewoners weinig aan een museumbezoek hebben. Zou het niet fantastisch zijn om twee keer te kunnen bewijzen dat 'men' ongelijk heeft? Jong Geweld en Oude Dozen samen brengen dus. Of waren het deze keer toch 'Oud Geweld & Jonge Dozen'?

Ons uitgangspunt werd een kennismaking tussen Ieperlingen met een leeftijdsverschil van om en bij de 70 jaar. We wilden echter meer dan 'onze oudjes' een leuke namiddag laten beleven door ze eens met een rolwagen door het museum te rijden, allemaal netjes achter elkaar. We wilden hen net een kans geven om hun kennis en verhalen te delen met een jongere generatie.

Aan de andere kant was het ook ons doel om de museumjongeren bewust te maken dat deze mensen ooit een rijkgevoeld leven hadden: een carrière, studies, gezin en verschillende interesses en hobby's. Ze kunnen dus wel heel wat levenservaring delen.

En het heeft gewerkt. Het was fantastisch te zien en vooral te horen hoe een Voorlopig Bewinder zei: "Mijn date is gids geweest in Ieper en kent meer van het museum dan ikzelf". Soms luisteren we graag!

Dit format dat we met het Yper Museum ontwikkelden, willen we nu graag verder toepassen op andere doelgroepen, die niet persé tot de gemiddelde museumbezoekers behoren. Met projecten als 'Het Bewaren Waard', 'Pakt een kartje tyd' en 'Stoeten doen Ontmoeten' zijn we hiermee niet aan ons proefstuk toe als het om samenwerken met Ieperlingen gaat.

Benieuwd naar wat we nog in petto hebben?
www.ypermuseum.be

*Sandrin Coorevits,
directeur Yper Museum
& Merghelynck Museum*

“t Was leuk in het museum. Het was één van de prettigste, mooiste namiddagen sinds ik in Zonnelië woon.”

Lena

We komen nog eens buiten...

Robert geniet nog na van zijn bezoek aan het Yper Museum met Lois. "Het was een echte mooie namiddag. We gaan anders nooit ergens naar toe, en nu zie je eens wat. Vanuit mijn kamer heb ik zicht op de koer en dat is regelmatig het enige wat ik zie op een dag. Te voet ga ik nooit verder dan het einde van de Stationsstraat. Maar Lois bracht me naar een museum. Ik heb veel kunnen vertellen en heb met eigen ogen gezien hoe de Lakenhallen vernieuwd zijn. Het is echt mooi geworden. Op het einde van ons bezoek kregen we nog een tas koffie en een stuk taart. Dat was perfect. Ik heb er oprecht veel aan gehad. En Lois ook. Ze zei meteen: "We hebben een mooie namiddag gehad". En dat is ook zo."

We lijken een beetje op elkaar

De jonge Salomé werd voor 'Oud geweld & Jonge Dozen' gekoppeld aan Dina. "Ik begrijp waarom ik met Dina op stap mocht. Onze karakters lopen ergens gelijk. We zijn beiden niet de grote babbelaars. Dina vertelde in het museum amper iets maar je zag haar genieten. Pas als ik praatte, antwoordde zij terug. Toen ik haar naar Zonnelië terug bracht, heeft ze me uiteindelijk enorm bedankt. Ze benoemde ook waarvoor ze dankbaar was en dan merkte ik dat Dina in haar leven veel heeft meegemaakt. Dat ze dit alles zo mooi kon verwoorden, heeft me echt getroffen."

“We leren van elkaar. Hoe goed is dat?!”

De ogen van Alice lichten op als ze Jolien ziet bij de aanvang van hun museumdate. Jonge mensen doen duidelijk deugd aan haar hart. Want Alice ziet niet zo vaak jongeren sinds ze in Ieper in een serviceflat woont. Haar lieve kleinkinderen dat wel, maar anders? Alice is nog altijd goed te been, leest nog elke dag (Franstalige) kranten en gaat regelmatig op culturele uitstap met vriendinnen. Maar ze blijft ‘een aangespoelde’. Door dit project van het Yper Museum leert ze haar ‘nieuwe’ stad wat beter kennen en heeft ze er meteen een jonge vriendin bij.

Alice: “Ieper ken ik blijkbaar nog zo goed niet, al woon ik hier al vele jaren. Jolien vertelde me bijvoorbeeld over de Verdronken Weiden. Dat is nu een mooi natuurpark maar het is ook historisch een heel waardevolle plek. In het Yper Museum is er een hele zaal aan het middeleeuwse verleden van de Verdronken Weiden gewijd. Ik wist dat allemaal niet.”

Maar omgekeerd werkt dit ook want Alice legt Jolien met veel zin voor detail uit wat klantklossen is. Dat kent het jonge meisje niet. Op de bovenverdieping van het Yper Museum toont de kranige 95-jarige heel secuur diverse motieven en technieken. Hun connectie is respectvol, warm en zelfs een beetje liefdevol. Niet veel verder doen de twee nieuwe vriendinnen nog een ontdekking: de prachtig kleurrijke schilderijen van Louise De Hem.

Alice: “Ik had al gehoord van een kunstenares, Louise De Hem, maar nu heb ik haar schilderijen eens gezien. Wel, het moet gezegd: ze kon schilderen! Dat heeft me enorm gefraspeerd. Vooral dat ene detail op een groot schilderij valt me op: twee handen in de schaduw, heel donker geschilderd. Het doet me wat denken aan Rembrandt. Rembrandt heeft dat ook, heel donkere kleuren en dan enkele lichtere vlekken. Die handen zijn prachtig geschilderd. Ik weet hoe moeilijk dat is omdat ik zelf ook schilder.”

Alice mag dan al meer dan 90 jaar oud zijn, ze apprecieert de moderne aanpak van het Yper Museum. Ze kijkt geamuseerd naar de videowalls waarop de historische figuur Katelyne en haar kater Leon anekdotes uit de Ieperse geschiedenis uit de doeken doen in het lokale dialect.

Alice: “Ik vind dat goed, ’t is ludiek...voor een kind trekt dat aan. Dat is de taak van een museum hé, kinderen van jongsaf de goesting geven om aan cultuur te doen. Toen wij klein waren, gingen wij niet naar een museum. Ik ben blij dat men op die speelse manier kinderen wil opvoeden in kunst.”

Mevrouw Alice Deleuze die ik begeleidde, is 95 jaar. Het was pas op het moment dat ze over de Tweede Wereldoorlog begon te praten, dat ik begon te tellen en dacht van ‘oei’. Ze was niet van de streek dus het museum was nieuw voor haar, maar wat een vat vol kennis!

Jolien

Ik heb veel opgestoken.

Hade staat versteld van de dynamiek die van Céleste uit gaat. “Ze is 90 of zo maar ik had eigenlijk het gevoel dat ze jonger was dan mijn grootouders omdat ze zo... enfin ik kan het niet goed uitleggen... maar ze was zo blij om alles te zien. Ze vertelde ook over haar kinderen, die veel ouder waren dan dat ik mee inbeelde. Ik kreeg het gevoel dat ik met mijn tante praatte.”

Jongeren die zich engageren voor zo'n diepgaand traject, dat is bewonderenswaardig.

'Oud Geweld & Jonge Dozen' is een samenwerking van een museum en een woonzorgcentrum. Uniek in zijn soort en best wel ingrijpend voor beide drukke werkingen. Waarom was Huize Zonneliëd meteen enthousiast over dit voorstel van het Voorlopig Bewind van het Yper Museum? Wij vroegen het aan directeur bewonerszorg en logistiek Nathalie Caron en campusverantwoordelijke zorg Marekka Maricou.

Nathalie: Sinds een aantal jaren doen we niet meer aan 'animatie' in een woonzorgcentrum. We proberen dat anders aan te pakken, onder meer met cultuur. En laat dit nu net niet makkelijk zijn. Voor ons was dit project dus een win-win: individuele aandacht voor de bewoner en cultuur in eigen stad.

Marekka: Ik vind het verrassend dat jonge mensen zich willen engageren om zo'n diepgaand traject aan te gaan met onze bewoners. Wij van onze kant hebben daarom goed nagedacht welke bewoners we voor dit project willen inzetten. Het is niet voor iedereen even zinvol om zo in interactie te gaan. Je wilt die jonge gasten nu eenmaal zelf ook een leerrijke ervaring met een oudere aanbieden. Dus in dat opzicht gaven we geen carte blanche en spraken we alleen bewoners aan die geprikkeld raken door cultuur.

Nathalie: De combi van onze bewoners met jongeren en kinderen werkt perfect. Ouderen zien niet vaak jonge mensen. Ze komen vooral in contact met dertigers, veertigers en vijftigers: hun eigen kinderen en onze medewerkers. Maar het contact met jongeren, zelfs met eigen klein- en achterkleinkinderen is eigenlijk beperkt. Het is daardoor voor hen veel leuker dat een jongere hen op sleeptouw neemt dan mocht een museummedewerker dat doen.

**“Ouderen
liggen aan
de voet van
ons bestaan,
zonder hun
wijsheid staan
wij nergens.
Ze vormen de
basis.”**

Diethe

Marekka: Net omdat het jongeren zijn, krijgen onze bewoners het gevoel dat ze zelf ook iets bijbrengen. En net dat is het mooie aan dit project. Het is niet zo van: “Ah, ze komen eens naar hier om ons te plezieren”. Nee, onze bewoners hebben ook het gevoel dat ze iets teruggeven. Het is echt wederzijds. Onze bewoners ‘blonken’ echt. Het is bijzonder welke band ze in zo’n korte tijd opbouwden.

Nathalie: Het zou mooi zijn als er iets zou blijven hangen en één van die jonge gasten nog eens zou binnenspringen. Dat zou het bewijs zijn dat het ook bij de jongeren iets heeft bijgebracht. Dat het bij onze bewoners zal blijven hangen, is een feit. De families die op bezoek komen, krijgen het uitgebreid te horen. Zelfs meerdere keren na elkaar.

Marekka: Er waren ook bewoners die, de dag dat het museumbezoek plaats vond, niet meer wisten van het voorafgaand bezoek van die jongere. Maar daarom hebben zij niet minder genoten van dat museumbezoek. Dat een-op-eencontact is van onschatbare waarde.

Nathalie: Als wij met het woonzorgcentrum iets organiseren in groep gaat er veel tijd en energie naar organisatie en logistiek, ten koste van relatie en inhoud. Hier was dat anders. De jongeren namen alles van ons over, zowel de praktische

organisatie als de zuivere aandacht. Wat een luxe.

Marekka: Zo’n project is erg hoopgevend. Die jongeren waren niet allemaal ‘zorgbeesten’. Ze kwamen van overal en deden meer dan hun best. Dat is zo hoopgevend. Jongeren die investeren in onze mensen is zo fijn.

Nathalie: De publieke opinie over ‘de jonge gasten van vandaag’ moet zeker worden bijgesteld. De jongeren van ‘het Voorlopig Bewind’ doen het toch maar! Chapeau.

De Vlag van Picanol

De vlag hangt in het Yper Museum dankzij Lena, één van de deelnemers aan het project ‘Oud geweld & Jonge Dozen’. Ze werd jarenlang zorgvuldig bewaard door Werner, Lena’s onlangs overleden echtgenoot. Hij was ‘voorzitter van de gepensioneerden’ van het Ieperse weefmachinebedrijf.

Lena vond op een bepaald moment dat de vlag bij hen thuis in de weg lag en ze werd naar Picanol teruggebracht. Uiteindelijk schonk het bedrijf ze aan de Ieperse Musea waarna ze vanaf 2018 in het nieuwe Yper Museum werd tentoongesteld. Toen Lena met haar jonge date Kiara op bezoek kwam, had ze het kleurrijke collectiestuk meteen in de gaten. “Het is een stuk van veel mensen, een stuk van hun leven dat in het museum een plaats kreeg.”

Op bepaalde plekken in het museum kon Robert de objecten niet goed zien. Ik heb toen met m’n gsm foto’s genomen en die zo aan hem getoond.

Lois

De glimlach zegt alles.

Isabelle Verfaillie is verantwoordelijk voor de sociale dienst van de assistentiewoningen en begeleidt het project vanuit Huize Zonneliëd. Zij gaf de museumjongeren bij aanvang de nodige duiding over 'het leven zoals het is' ten Huize Zonneliëd. Ze merkte dat er voor de jongeren een nieuwe wereld openging. En er rees ook bezorgdheid. Gaan we dat wel goed doen? Wat als die oude mensen naar het toilet moeten? Wat als ze dorst hebben? Wat als ze vallen? Gaat er iemand mee? Maar die onrust stelde Isabelle net gerust; die zeventien meisjes hebben het echt goed voor met onze bewoners.

Maar ook achteraf blijkt de impact groot. Gewoon al dat de bewoners spontaan glimlachen bij herinneringen aan de ontmoetingen, bewijst de waarde ervan. Isabelle maakte zelf ook foto's van de bijeenkomsten en gebruikt die nu bij mensen wiens herinneringen soms wat wazig worden. Ook de rusthuismedewerkers die de groep begeleidden, spreken over een topnamiddag. Die unieke match tussen Bewinders en bewoners viel op. Isabelle: "De manier waarop ze met elkaar omgingen, de manier waarop ze daar zaten, ... Het leek bijna op een oma-kleindochter relatie. Heel mooi gedaan."

Simonne vertelde me dat ze regelmatig op een bankje langs de vestingen zit. Nu ik dat weet, zal ik wel eens passeren om een babbeltje te doen.

Justine

Ze leren omgaan met oude mensen. Ik vind dat tof.

Céleste is een habitué in het Yper Museum. Ze bracht zelfs haar kattenpootarmbandje van haar vorige bezoek mee. Met die kattenpootjes kan je de iPads en de poortjes in het museum bedienen. Ze was vroeger al vaste klant in het Stedelijk Museum op de wijk Sint-Pieters, de voorloper van het Yper Museum.

Céleste is dus duidelijk een cultuurlover. Als voormalig lid van de stedelijke Cultuurraad heeft Ieper weinig geheimen. Het deed haar schijnbaar deugd om haar nieuwe jonge vriendin Hade van alles te kunnen leren. Al heeft ze ook dingen van dat 'jongste' geleerd. Want Céleste is naar eigen zeggen nog 'vatbaar'. Hoe oud ze ook is, ze staat open voor nieuwigheden. Hade is een toppertje, zegt Céleste. Gedienschtig, beleefd en slim. Zo heeft Céleste haar vriendinnen graag.

“Een goeie babbel en eens weg zijn, is nog altijd het beste medicijn.”

Justine

Wat vind jij eigenlijk van die oorlog in Oekraïne?

Het klikt vrij snel tussen de dubbeldate van Justine en Edita met Alfons en Simonne. Bij de eerste ontmoeting vertelt het echtpaar zijn levensloop. En er worden boompjes opgezet over de actualiteit. Wat is het standpunt van de jongeren over de oorlog tussen Oekraïne en Rusland? Blijkt dat Alfons en Simonne onderling zelf flink over het thema van mening verschillen. Op zich zijn het elkaars tegenpolen. Omdat het geen geboren en getogen Ieperlingen zijn, kunnen Justine en Edita hen echt op sleeptouw nemen door de stad en haar verleden. En dat museum? Daar wandelen Alfons en Simonne nog wel eens op het gemak met zijn tweetjes naar toe!”

Romy vertelt over 'haar' Gilbert...

Romy: “Gilbert vertelde heel interessante dingen. Zo wist hij te zeggen dat z'n papa nog meehielp aan de bouw van de Lakenhallen. En dat een stelling vanaf de Rijselpoort tot aan de Lakenhallen met paarden werd getrokken. Hij was enorm dankbaar. Vooral wanneer we bij oude foto's passeerden zat hij echt met open mond te staren en te kijken. En echt wel lang. Hij was, denk ik, blij dat hij eens iets anders zag dan rusthuismuren.

Ik ben al lang lid van het Voorlopig Bewind en we hebben al veel leuke dingen gedaan. Maar dit project bracht me misschien wel het meeste voldoening. Dat komt door de directe feedback die de mensen me gaven. “Da's super tof!” , “Ah, dat wisten we nog niet!”, “We komen zeker terug” (dat hebben ze echt heel veel gezegd), ... Hier zal ik nog vaak aan terug denken.

Justine

't Was een mooie dag. Een plek die we nog nooit hadden gezien. Ik wist niets af van die vondsten in de Verdronken Weiden bijvoorbeeld. Ze hebben dat daar allemaal samen gelegd in dat museum. Iets nieuws voor mij, hoor.

Lucien

Voor mij ook. Ter hoogte van de Potyze hebben ze ook opgravingen gedaan. Die jonge meisjes waren daarover allemaal op de hoogte.

Gilbert

Woordzoeker

Zoek de volgende 26 woorden. Ze hebben allemaal iets met het Yper Museum te maken

B	W	U	O	T	E	G	F	E	E	W	H	O	Q	T
E	Y	S	I	M	R	E	K	C	L	E	T	U	D	A
E	F	M	M	S	L	O	W	K	L	P	U	Q	L	A
L	P	A	O	I	A	G	F	E	A	Q	I	K	A	R
D	R	R	N	E	S	S	O	L	K	T	N	A	K	T
E	O	K	S	A	G	D	E	H	E	M	D	T	E	S
N	C	T	T	C	I	O	R	M	N	B	A	U	N	R
S	E	H	R	E	E	R	L	U	H	Q	G	I	H	E
T	S	G	A	R	Y	H	P	I	R	G	F	N	A	T
O	S	G	N	I	E	N	K	Y	A	W	W	S	L	O
R	I	J	S	E	L	P	O	O	R	T	G	I	L	B
M	E	J	F	Z	S	I	N	T	F	P	H	G	E	H
A	S	E	R	A	N	E	T	S	N	U	K	N	N	Z
P	A	A	H	C	S	L	E	W	U	A	P	E	E	E
V	O	Q	A	R	C	H	E	O	L	O	O	G	X	P

- Pauwels
- Antony
- Rijselpoort
- monstrans
- Sint
- Ypriana
- kantklossen
- lakenhallen
- belfort
- Tuindag
- kermis
- Goliath
- beeldenstorm
- kat
- Dehem
- weefgetouw
- archeoloog
- kunstenares
- processie
- Boterstraat
- insigne
- markt
- Ceriez
- wol
- schaap

**“De
bewondering
van het
bezoek was
erg groot,
zowel voor
oud als jong.”**

Salomé

Ik heb genoten van het project, maar 't was zeker niet simpel. Voor jongeren is het tegenwoordig lastig om een telefoongesprek te voeren. Telefoneren naar de bejaarde die jou is toegewezen is een enorme drempel waar je over moet. Dan ben je zo een half uur met je gsm in je hand aan het futselen. Echt stressen. Zou ik bellen, zou ik niet bellen... Mailen of teksten is voor ons veel simpeler.

Romy

